

ఇంకా ఏదో అందామనుకున్నాను. ఈ లోపలే ఫోన్ పెట్టేసింది. చేతిలోని రిసీవర్ పెట్టి కిటికీలోంచి చీకట్లోకి చూస్తుండిపోయాను.

ఒక్కగానొక్క కూతురు. చిన్నప్పట్నుంచి ప్రాణాలు దాని మీద పెట్టుకుని ఉంటున్నాను. ఆమెకి నేనూ, నాకు ఆమె. క్షమ కాకుండా నా కీ లోకంలో ఎవరున్నారు ఇంక!

క్షమతో అన్నాను కానీ, నిశాంత్కి నేను నచ్చుచెప్పగలనా! ఆ పని నేను చెయ్యగలనా! నిశాంత్ వెర్షన్ నేను అర్థం చేసుకోగలనా! అమ్మ చంద్రాన్ని అర్థం చేసుకోగలిగిందా! అప్పుడు...

000

ఈ రోజున క్షమ నుంచున్న రోడ్డు మీద ఇరవై రెండేళ్ల క్రితం నేను నుంచున్నాను. ఇలాగే, క్షమలాగానే, నేను కూడా ప్రతి చిన్నవిషయం అమ్మకి చెప్పేదాన్ని. అత్తగారింటి వాతావరణానికి నేనప్పులు ఎడ్జ్స్ కాలేక, నా ఇగోని తప్పి పరచలేక అయోమయంగా కనబడున్న జీవితాన్ని, చంద్రాన్ని అర్థం చేసుకునేంత పరివక్ష్యత లేక అమ్మ దగ్గరకెళ్లి ప్రతిదీ చేరేసేదాన్ని. అహంకారం... అందరికీ అహంకారం... ఆ అహంకారమే నాకూ చంద్ర మధ్య గోడలా నిల్చుండిపోయింది. మా జీవితాల్ని చెరోవైపుకి లాగింది, దూరం పెంచేస్తూ.

నా మీద ప్రేమ అమ్మానాన్నలని వివేకశూన్యులుగా చేసింది. ఆలోచనారహితుల్ని చేసింది. ప్రతీదానికి అమ్మకొంగులోకి దూరిపోవడం, నాన్న నీడలోకి జరిగిపోవడం చంద్రాని కస్సులు నచ్చలేదు.

క్షమలాగానే నేను ఇంటికి వచ్చేస్తానని, ఇంటికి వచ్చేశాను. నాన్నగారి అహంకారం, అమ్మ మాటలు పరిస్థితిని ఇంకా దిగజార్చాయి. 'నా కూతురు నాకేం బరువు కాదు! దానికి విలువ లేని ఇంట్లో అదెందుకుంటుంది? కోడల్ని గౌరవించలేని ఇంటికి నేనెల్లా పంపిస్తాను.'

'చదువుండగానే, డబ్బుండగానే సరిగాదు. జీవితం నడవడానికి, అణకువ, ఒడ్దిక, మాటతీరు, పెద్దవాళ్లంటే గౌరవం, మొగుడంటే భయం ఉండాలి. అది నేర్పించండి. మీ అమ్మాయికి' మావగారి అహంకారం.

'నేను వెళ్లమన్నదే! తనే వెళ్లిపోయింది. అలాంటప్పుడు నేను రమ్మనమని ఎలా పిలుస్తాను?' చంద్రం పట్టుదల.

"వాళ్లు పిల్లేవరకూ నువ్వెళ్లకు" అమ్మ సలహా.

నాకే అర్థం అవనంతగా, నా జీవితం, నాతో సంబంధం లేకుండా, అర్థం పర్థంలేని పట్టుదల, అహంకారాల మధ్య నత్తలా నడిచింది.

నేనూ నువ్వు సమానమే, నేను నీ అంత సంపాదిస్తున్నాను అన్న నా అహంకారం ఏవైంది? ఈ జీవితం నాలో ఏం మిగిల్చింది? ఈ మొగవాళ్లు ఎంత హృదయం లేనివాళ్లు. సున్నితంగా ఉండడం రాదా! ఫ్రాయిడ్ ఏ రోజున ఇగో, సైకో ఎనాలసిస్, ఇడ్ లిబిడ్ మొదటిసారిగా కనిపెట్టాడో, ఈ మొగ అనే స్పీషిస్కి కరెక్ట్గా సరిపోతాయి. ఈ జాతి కారెక్టర్కి సరిపోతాయి.

గంటలు, రోజులు గడిచిపోయాయి. నా తప్పేంటి? నేనేం తప్పు చేయలేదు. అన్న మెట్టు నుంచి తప్పు చేశానా! అన్న మెట్టుకి చేరాను. ఆలోచిస్తే ఎంత చిన్నవిషయం దానికింత వెలకట్టానా! ఎంత సంకుచితంగా ప్రవర్తించాను! మనుషులకు వీక్నెస్లుండవా! బ్రాడ్గా ఆలోచించడం మొదలెట్టాను.

బంధాలు, సంబంధాలు నిలుపుకోవడం కోసం ఉన్న గుప్పెడు హృదయాన్ని ఎన్లార్జ్ చెయ్యాలిందే! ఎదుటివాళ్లు చేసిన తప్పు ఎలాటిదైనా క్షమించాల్సిందే! నేనే వెళ్లిపోదామనుకున్నాను. అదే అన్నాను నాన్నగారితో. "చంద్ర రాకుండా నువ్వెళ్లడానికి వీళ్లేదు. అతగాడికేనా పౌరుషం! మేమేం పౌరుషం లేనివాళ్లం కాదా. అసలు మా తాతకెంత పౌరుషం ఉందో ఓసారి ధవళేశ్వరం వెళ్ళే తెలుస్తుంది! మానాన్నగారెంతటివారో పిలాపురం వెళ్ళే ఎవరైనా ఇట్టే చెప్పేస్తారు! మా ముత్తాత సోవైయులు గారు వీధుల్లోంచి శివాలయం వెళ్తున్నారంటే ఎక్కడివాళ్లక్కడ కిక్కురు మనకుండా ఉంటారు. అలాంటి భార్గవరాముడి అంశలోంచి వచ్చినవాళ్లం నేను చంద్రానికి తల ఒగ్గడమే!"

నేను అనేదాన్ని ఉన్నానన్న విషయం సంగతి ఆలోచించకుండా, లేని చంద్రం, అతని తల్లిదండ్రుల గురించి ఆడిపోసుకోవడం రాత్రింపగళ్లు అదే గొడవ. రానాను నాకు అమ్మానాన్నలంటే, వాళ్ల

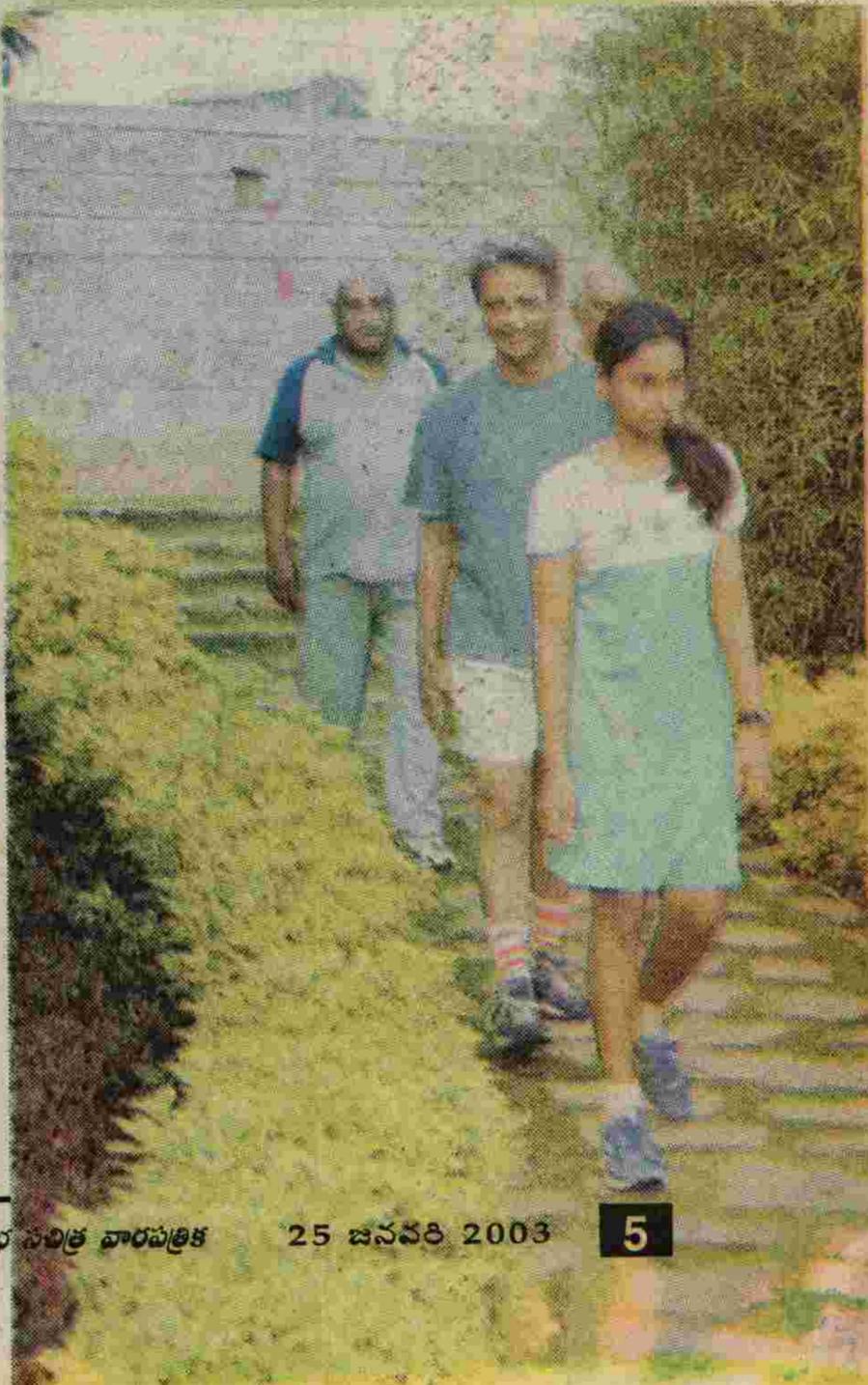
నడిచేది నడిపించేది

నడక కూడా ఓ కళే! నడకను బట్టి వెంటనే ఎవరైనా అలసిపోయివున్నారనో, అనారోగ్యంతో బాధ పడుతున్నారనో గుర్తించగలం. చురుకైన నడక చూస్తే వారెంత ఆరోగ్యంగానూ, ఫిట్గానూ, స్పార్ట్గానూ వున్నారో తెలుస్తుంది. వ్యక్తిత్వాన్ని బయల్పరచే సంగతి కనుక ఇష్టం వచ్చినట్లుగా కాక, అందరూ చక్కగా నడవాలి.

నడిచేటప్పుడు చెప్పులు, సాండల్స్ తో చప్పుళ్లు చేయకూడదు. దారిలోని దుమ్ము రేపుకుంటూ నడవకూడదు. చప్పుళ్ల వల్ల జనాన్ని అనవసరంగా ఆకర్షించటం జరుగుతుంది.

పాదాలను బలంగా వేయటం, జఘనభాగాన్ని, తలను, నడుమును కదిలించటం చెయ్యకూడదు. దీని వల్ల నవ్వులపాలు కావలసివస్తుంది. ఇటువంటి నడక చూసేవారిని సైతం ఇబ్బందిలో పడేస్తుంది. వ్యక్తిత్వానికి మరీన్ని అందాలను సంతరించేది నడకే కనుక, దాన్ని ఎన్నడూ నిర్లక్ష్యం చెయ్యకూడదు.

ఎన్.

మాటలంటే విసుగు, అసహ్యం కలగడం మొదలెట్టాయి. నాలో గూడుకట్టుకున్న గుబులు, రెస్టెలెన్సెస్, నిద్రలేమి, చెలరేగే అశాంతి. చంద్రం అంటే నాకు చాలా ఇష్టం. అతి చిన్న విషయాన్ని అజ్ఞానంగా అమ్మెచ్యూర్డ్గా ప్రవర్తించి నా జీవితాన్ని చింపేసుకుంటున్నాననిపించింది. జీవితం ఒకసారి చిరిగిందంటే దాన్ని అతికించుకోడానికి, కుట్టడానికి జీవితకాలం సరిపోదు.

ధైర్యంచేసి ఉత్తరం రాశాను. "ఊహలు వేరు, వాస్తవం వేరు. ధియరీ చదవడానికి బాగున్నా

ప్రాక్టికల్ నువ్వు నేనూ సరిగా చేయలేకపోయాం.

మొగవాడి అహంకారం ముందు ప్రేమ ఓ అడుగు వెనక్కి. నువ్వు నేను చాలా సాధారణ మనుష్యులం అని పెళ్లయ్యాక ఉదాహరణలతో సహా చదువుకున్నాను. అర్థం చేసుకున్నాను.

మనిద్దరిలోను లేనిది మానసిక పరిపక్వత.

ఎన్ని ఎక్స్పీరియన్సులుంటే అంత అనుభవం. ఎంత అనుభవం వస్తే అంత

మెచ్చురిటీ. జరిగినదాంట్లో మనిద్దరి తప్పు లేదు. నేను నిన్ను మర్చిపోవడం ఇంపాజిబుల్ అన్న సంగతి నాకు అర్థం అయింది. ఇంక

జీవించడం అనేది అవుటాఫ్ క్యశన్. మరి నీ సంగతేమిటి? నీ హృదయంలోంచి నా బొమ్మని చెరిపేశావా!"

జవాబుగా మావగారి దగ్గర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. "నువ్వు వెళ్లిపోయావన్న అవమానం భరించలేక, ఇల్లు విడిచి వెళ్లిపోయాడు. నువ్వు వాణ్ణి మర్చిపోలేనట్లే, వాడు కూడా నిన్ను మర్చిపోలేదు. మీ అమ్మానాన్నలు మీ జీవితాల్లో తలదూర్చి, అతినాజూకైన మానసిక బంధాన్ని లాగి, నీ జీవితాన్ని చిందరవందర చేశారు."

వణికిపోయాను. నా వైవాహిక జీవితం ఇంత తొందరగా, ఇలా అనూహ్యంగా అర్థాంతరంగా ముగిసిపోతుందని అనుకోలేదు. ఎక్కడుంది లోపం? పెళ్లికి ముందున్న మా ప్రేమ పెళ్లి తర్వాత ఎందుకు లేదు? వైవాహిక జీవితానికి కావాల్సిన బేసిక్ ఎలిమెంట్ నమ్మకం క్రమేపి తగ్గిపోయిందా! అమ్మానాన్నలను నమ్మినట్లు

చంద్రాన్ని ఎందుకు నమ్మలేకపోయాను. ఇగో ప్రాబ్లంసా! నన్నో చిన్నపిల్లని చేసి అమ్మాన్నాన్నా నన్ను, నా జీవితాన్ని డామినేట్ చేస్తుంటే నేనెందుకూరుకున్నాను! అయిపోయింది. ఇక చంద్రంతో జీవితం, జరిగింది కల జరగబోయేది కల్ల. ఎక్కడున్నాడో! ఎలా ఉన్నాడో! ఎక్కడెక్కడ తిరుగుతున్నాడో! నాకు కనీసం నెలల పాపయినా ఉంది. చంద్రానికది లేదు. ఎన్ని రాత్రిళ్లు ఏడిచానో నా తలగడకే తెలుసు. ఏదో తెలీని భావం, తప్పు చేశానన్న భావన

ఇంట్లోంచి బయటకి రాకుండా, నన్ను రానీకుండా అడ్డుకుంటోంది. జూనియర్ కాలేజీలో లెక్చరర్ గా చేరాను. నిరాసక్తత, నిరాడంబరం, నిర్వికారం జీవితాన్ని ఆక్రమించేశాయి. పుస్తకాలు, కాలేజీ, పాప ఇదే ప్రపంచంలో ఇన్నేళ్లు బ్రతికాను.

కాలింగ్ బెల్...

అప్పుడే క్షమ వచ్చేసిందా! అనాలోచితంగా, మొండిగా వచ్చేసిందా! నా కర్తవ్యం ఏమిటి? నేనేం చెయ్యాలి? అసలు ఏం చెయ్యగలను?

హోల్లోంచి చూశాను. క్రాపు సరిచేసుకుంటున్న పాలవాడు.

పాలు పోయించుకుని ఫ్రీజ్ లో పెట్టి, తలుపు మూస్తుంటే ఫ్రీజ్ పైన ఉన్న నవ్వుతున్న క్షమ ఫోటోని ఓసారి చూశాను.

ఏడ్చుగొంతు నా చెవుల్లో రింగుమంటోంది. పాపం! ఎంత బాధ వడిందో! ఫోన్లోనే ఏడుస్తూ మాట్లాడింది. నిజంగానే నిశాంత్ బాధపెట్టి ఉంటాడా! లేకపోతే క్షమ నిశాంత్ తప్పుని హైలైట్ చేస్తోందా! తల్లిప్రేమ నన్ను, నా ఆలోచనలని వేరే దారి పట్టిస్తోందా! తల్లికి, తన కూతురు చేసింది తప్పుగా అనిపించదు. క్షమ మరో 'నేను'గా మారుతోందా! నేను మా అమ్మలా ప్రవర్తిస్తే ఒక్కసారిగా భయం వేసింది. ఊహ... అమ్మ చేసిన తప్పు నేను చెయ్యను. నేను నిశాంత్ వైపునుంచి ఆలోచించడం మొదలెట్టాను. పెళ్లికి ముందు నుంచి నిశాంత్ నాకు తెలుసు. గండిపేట వాసవీలో ఇంజనీరింగ్ చేశాడు. ఇద్దరూ చెరో మూల ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. వర్క్, టెన్షన్, టైం సెన్స్, టిపిన్ బాక్స్ లు బయట లంచ్ చెయ్యడం... ఎన్నో కారణాలుండి వుంటాయి.

నిశాంత్ ప్రవర్తన నాకేం విడ్డూరం కనవల్లేదు. వాళ్లత్తగారి మంచితనమే చెప్పేది. ప్రతీదానికి ఎడ్జెస్ట్ అయ్యే మామగారి సంగతి ఆనందంగా చెప్పేది. అలాటిది ఈరోజున ఇల్లు వదిలి వచ్చేస్తానంటే...

నేను వాళ్ల మధ్యలోకి వెళ్లారా! నేను నిశాంత్ కి నచ్చచెప్పగలనా! నేను క్షమని క్షమించను. తప్పు తనదే' అంటే దాని జీవితం ఏమవుతుంది? మరో 'నేను'లా అయిపోతుందా!

నా ఆలంబనల్లో దాని జీవితం హాయిగా ఉంటుందా! క్షమకి నిశాంత్ అంటే ప్రేమ కాబట్టి ఏడుపు ధ్వనించింది. ఆమె మాటల్లో అదే లేకపోతే ఆ కంఠంలో నిర్దాక్షిణ్యం, కారిన్యం ఉండేది. రెండురోజులు పోతే వాళ్ల తప్పులు వాళ్లే తెలుసుకుంటారు. ఈరోజు కాకపోయినా రేపయినా, దాన్ని జీవితాన్ని సమర్థించుకునే నేర్పు దానికి రావాలి. నా దగ్గరి కొచ్చేస్తానంటే ఎలా? ఈ ప్రపంచంలోని జీవరాశులన్నీ ఎడాప్టుబిటివెలా నేర్చుకుంటున్నాయి. ఫిట్టెస్ట్ సర్వైవల్. డార్విన్ ధియరీ. భాష భావప్రకటన ఉంది కాబట్టి క్షమ నిశాంత్ మీద కోపం ప్రదర్శిస్తోందా!

కళ్లు మూసుకున్నా, ఏవో ఆలోచనలు. ఓ నిర్ణయానికొచ్చాను.

ఫోన్ ఒళ్లో పెట్టుకున్నాను.

"హలో!.." చాలా నెమ్మదిగా అన్నాను.

"హలో!" నిశాంత్ గొంతు చాలా మాములుగా ఉంది.

"ఆంటీ, మీరా! క్షమ గదిలో ఉంది పిలవనా!"

హమ్మ య్య బయల్దేర లేదన్నమాట.

"అహా... వొద్దొద్దు... షేక్స్పియర్ డ్రామాల మీద వారంరోజులు ఢిల్లీలో సెమినార్లున్నాయి. అందుకని ఢిల్లీ వెళ్తున్నాను"

"అలాగా ఆంటీ... ఎప్పట్లోంచి?"

"ఎల్లండి బుధవారం... నేనింట్లో ఓ వదిరోజులుండనని క్షమకి చెప్పియ్యి!"

నిశాంత్ కి మరో మాటకి ఛాన్స్ ఇయ్యకుండా ఫోన్ పెట్టేసి, కనెక్షన్ తీసేశాను. సెల్ ఆఫ్ చేశాను.

టైం చూశాను. పది దాటింది.

కీరదోసకాయ తిని, పాలు తాగాను.

నిజాంకాలేజీలో జరిగిన బుక్ ఎగ్జిబిషన్ లో నాన్ ఫిక్షన్ లో బెస్ట్ సెల్లర్ అయిన 'స్ట్రైయిట్ ఫ్రం గట్' కొన్నాను. దాన్ని తీసుకుని మంచం ఎక్కాను.

జీవితం అన్నది ఒక్కటే. కానీ, ఎవరి జీవితం వాళ్లదే.

నేను నిశాంత్ కి వచ్చుచెప్పగలనా! 'నేను క్షమని క్షమించను. తప్పు తనదే' అంటే దాని జీవితం ఏమవుతుంది? మరో 'నేను'లా అయిపోతుందా! నా ఆలంబనల్లో దాని జీవితం హాయిగా ఉంటుందా! క్షమకి నిశాంత్ అంటే ప్రేమ కాబట్టి ఏడుపు ధ్వనించింది. ఆమె మాటల్లో అదే లేకపోతే ఆ కంఠంలో నిర్దాక్షిణ్యం, కారిన్యం ఉండేది.